

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България
Проект „Европейско сътрудничество за европейски просперитет“ с договор BG161PO001/4.2-01/2008/011

АНАЛИЗ

на енергийния потенциал на
възобновяемите енергийни източници (ВЕИ) в

община Мъглиж

Януари 2010г.

Съдържание

Ползвани означения и съкращения	3
1. Въведение.....	4
2. Програмен продукт за оценка на ВЕИ потенциала.....	4
3. Кратки данни за общината.....	4
4. Резултати от оценката.....	5
4.1. Геотермална енергия.....	6
4.2. Водна енергия.....	5
4.3. Ветрова енергия.....	6
4.4. Биогаз (течни селскостопански отпадъци).....	6
4.5. Биомаса	7
4.5.1. Твърди селскостопански отпадъци.....	7
4.5.2 Дървесина.....	8
4.6. Слънчева енергия	9
4.6.1 Слънчеви инсталации за топла вода	9
4.6.2. Слънчеви пасивни отоплителни системи.....	9
4.6.3. Слънчеви фотоволтаични инсталации.....	10
5. Изводи	10

Ползвани означения и съкращения

ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕТ	Възобновяеми енергийни технологии
Тео.П	Теоретичен потенциал
Тх.П	Технически потенциал
PVGIS	Географска информационна система
КПД	Коефициент на полезно действие
кВт	Киловат
МВт	Мегават
кВтч	Киловат час
МВтч	Мегават час
кВт/год	Киловата годишно
МВтч/год	Мегават часа годишно
η	КПД (коефициент на полезно действие)
h	Дни
нм³	Нормални кубични метра
м²	Метър квадратен
кв.м.	Квадратен метър
кв. км.	Квадратен километър
л/сек	Литър за секунда
°С	Градус Целзий
%	Процент
ОШ	Облекчителна шахта
мВЕЦ	Малка ВЕЦ

1. Въведение

Възобновяемите енергийни източници (ВЕИ) като цяло е дефинирано понятие и включва следните енергоресурси:

- Слънчева енергия
- Водна енергия в т.ч. кинетичната енергия на течащи води и на морските приливи и отливи
- Енталпията на геотермалните води
- Кинетичната енергия на вятъра и
- Биомасата с нейните под видове.

Оценката на потенциала на ВЕИ е ключова задача за развитието на сектора. От една страна резултатите от оценката са необходими за вземане на решения на политическо равнище за развитието на ВЕТ, от друга тя е важна за инвеститорите.

Предмет на това обследване е оценката на *теоретичния* и *техническия* потенциал на наличните местни ВЕИ ресурси.

Дефиниция на потенциалите

Теоретичен потенциал - определя се като енергиен еквивалент на целия физически наличен ресурс.

Разполагаем технически потенциал - означи част от теоретичния потенциал на съответния ВЕИ ресурс, чието енергийно оползотворяване се ограничава от технически и нетехнически условия (финансови, законови и други условия).

Достъпен технически потенциал – означи част от целия разполагаем технически потенциал, която реално може да бъде оползотворена.

2. Използван програмен продукт за оценка на ВЕИ потенциала

За оценка на потенциала е използван специално разработеният за целта програмен продукт *REScan*, който в рамките на проекта бе предоставен на Общината, а нейни представители бяха обучени да работят с него.

3. Кратки данни за общината

Община гр. Мъглиж е разположена в централната част на административна област Стара Загора – *Фигура 1*. Заема територия от 385 кв. км. и с население 12642 жители.

Фигура 1. Географско разположение на община гр. Мъглиж

4. Резултати от оценката

4.1 Геотермална енергия

- *Начални условия*

Община Мъглиж разполага с геотермални източници, концентрирани в с. Ягода.

Съгласно официалната информация на МОСВ към момента (виж <http://www.moew.government.bg>) те имат следните номера и характеристики, показани в Таблица 6.

Таблица 6

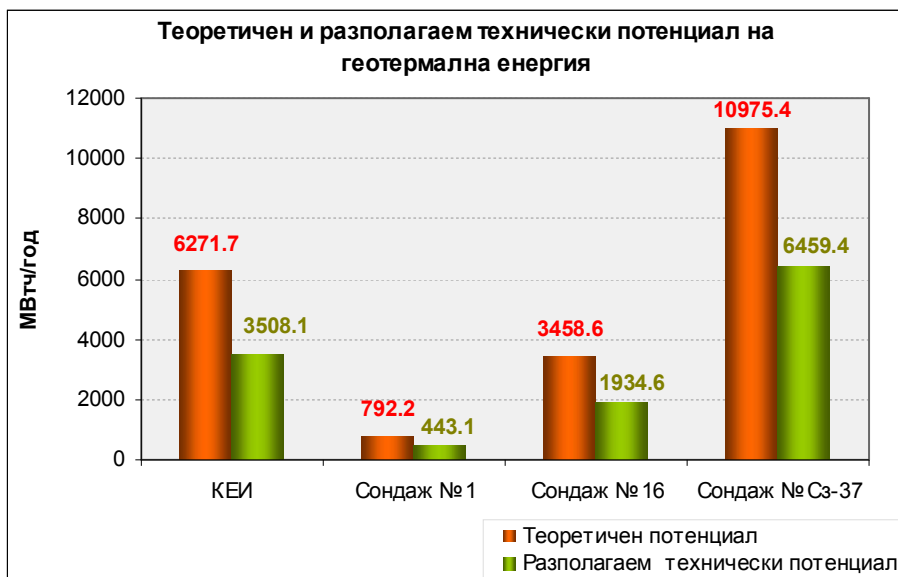
№	Водоизточник	Температура на повърхността	Локален дебит	Разрешен дебит (потребление)	Свободен дебит
		°C	л/сек	л/сек	л/сек
1.	КЕИ	44	4,50	0	4,50
2.	Сондаж №1	33	0,80	0	0,80
3.	Сондаж №16	47	2,30	0	2,30
4.	Сондаж №Сз-37	53,5	6,30	0,50	5,80

Техническият потенциал е изчислен на база свободния дебит - 7000 ч/год., използване на инсталацията и крайна температура на енергийно оползотворената вода - 6 °C.

На Таблица 7 и Фигура 4 са дадени оценките за теоретичния и технически потенциал на съответните водоизточници.

Таблица 7

Водоизточник		Теоретичен потенциал		Разполагаем технически потенциал	
		$P_{и}$	E	$P_{и}$	E
		кВт/год	МВтч/год	кВт/год	МВтч/год
1.	КЕИ	715,9	6 271,7	715,9	3 508,1
2.	Сондаж №1	90,4	792,2	90,4	443,1
3.	Сондаж №16	394,8	3 458,6	394,8	1 934,6
4.	Сондаж №Сз-37	1 252,9	1 0975,4	1 153,5	6 459,4
Общо		2 454,1	21 497,9	2 354,7	12 345,2

Фигура 4. Теоретичен и технически потенциал на геотермалната енергия.

Видно от резултатите, за добив на енергия интерес представляват находищата КЕИ и Сондаж №Сз-37.

4.2 Водна енергия

- Начални условия*

В този раздел е направена оценка само на енергийният потенциал на съществуващите гравитачни водопроводи.

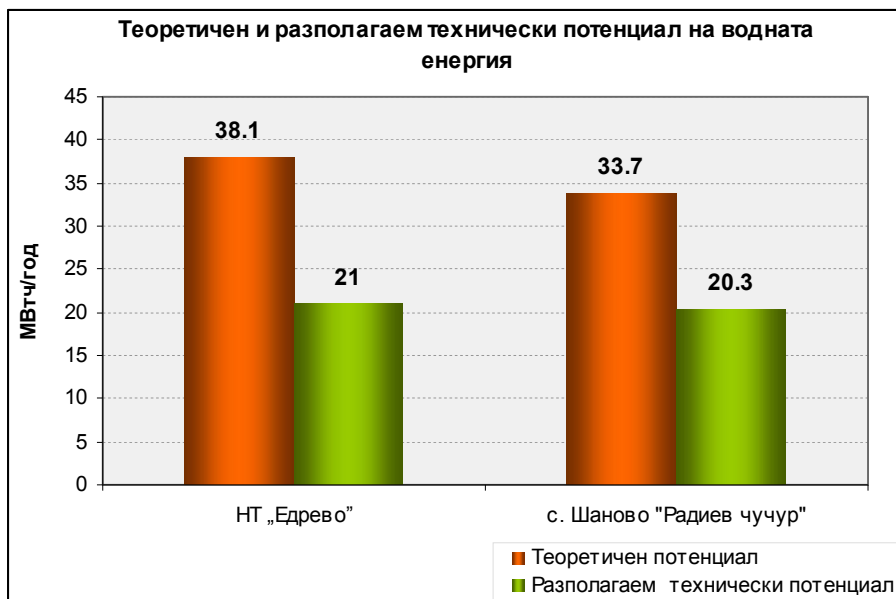
Използвана е официално предоставена информация от ВиК Мъглиж включваща месечни водни количества (л/сек), геодезичен напор и дължина на водопроводите.

- Резултати*

Оценките за теоретичния и техническия потенциал са дадени в Таблица 1 и Фигура 2.

Таблица 1

№	Наименование	Теоретичен потенциал	Разполагаем технически потенциал	Забележки
		МВтч/год	МВтч/год	
1	НТ „Едрево“	38,1	21,0	Инсталирани мощности в диапазона 2,3-2,4 кВт
2	с. Шаново "Радиев чучур"	33,7	20,3	
Общо		71,8	41,3	

Фигура 2. Теоретичен и технически потенциал на водната енергия (гравитачни водопроводи).

- *Изводи*

Техническият потенциал е много малък и не представлява интерес за изпълнение на инвестиционни проекти.

4.3 Ветрова енергия

Около 15% от територията на община Мъглиж попада в зоната на технологично използваемия към момента вятърен потенциал със средна годишна скорост над 5м/сек, като около 3% от площта на общината попада в най ветрената зона със средна годишна скорост на вятъра над 7 м/сек. Съвсем наблизко до границите на общината по билото на Стара планина се изгражда най-големия вятърен парк в Старозагорска област и един от най-големите в страната с проектна инсталирана мощност на първия етап от 50MW. Това още веднъж подчертава сериозния ветроенергиен потенциал на общината.

Технологичният вятърен потенциал на общината е определен на 4800 МВтч/год. при следните условия:

- ветрова турбина тип Vestas-80, с единична мощност 2 МВт;
- пълни ефективни работни часове на турбината в диапазона 1800-2400 ч/год., в зависимост от географският район. За района на община Мъглиж са приети 2400 ч/год.;

Техническият потенциал се определя от технологичния потенциал и зависи от предоставените терени за изграждане на вятърни електроцентрали.

На фиг.2 са дадени оценките на теоретичния и технически потенциал на обветрените зони от територията на общината.

4.4 Биогаз

- *Начални условия*

Като изходни данни е използвана официално предоставена информация.

Разполагаемия технически потенциал е изчислен за комбинирана система за топло и електропроизводство ($\eta_T = 0,45$ и $\eta_{ел} = 0,4$) при коефициент на натоварване 8400 часа.

Оценката е направена при хипотезата, че животните (птиците) се отглеждат във ферми.

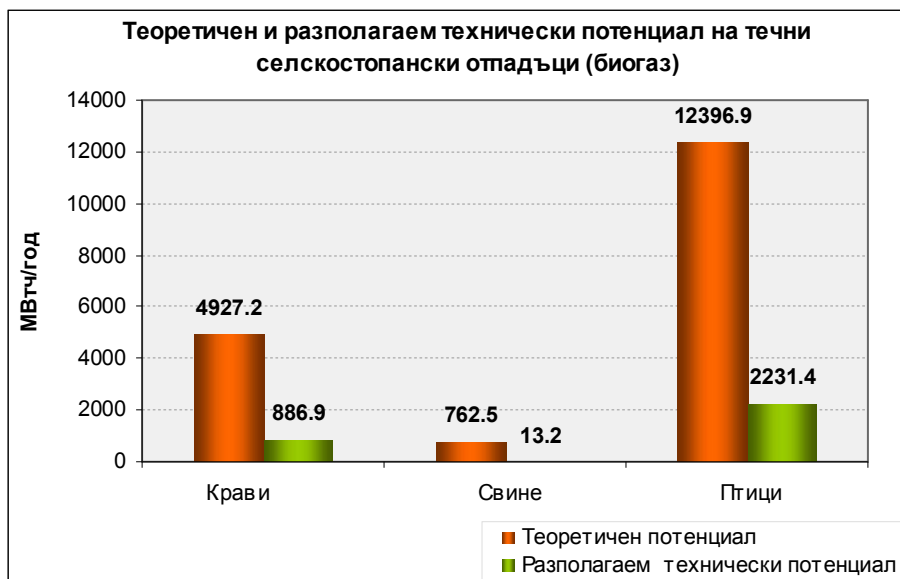
- *Резултати*

Оценките за теоретичния и техническия потенциал са дадени в *Таблица 2* и *Фигура 2*.

Таблица 2

№	Вид животни	Теоретичен потенциал	Разполагаем технически потенциал
		МВтч/год	МВтч/год
1	Крави	4927,2	886,9
2	Свине	762,5	137,2
3	Птици	12396,9	2231,4
Общо		18086,5	3255,5

Фигура 2. Теоретичен и технически потенциал на течни селскостопански отпадъци (биогаз).

- *Изводи*

Техническият потенциал е много малък и не представлява интерес за изпълнение на инвестиционни проекти.

4.5 Биомаса

4.5.1 Твърди селскостопански отпадъци

- *Начални условия*

В този раздел е направена оценка на характерната за общината и областта селскостопанска продукция: **житни култури, слънчоглед, царевица и лозови пръчки.**

Като изходни данни е използвана официално предоставена информация.

Разполагаемият технически потенциал е определен за производство на топлинна енергия ($\eta_T = 0,65$) при допускане за оползотворяване на 30% от наличния отпадък.

Инсталираната мощност е изчислена при коефициент на натоварване 3600 часа (в отоплителен сезон) и е приблизително 1 MWt (за слънчоглед и слама).

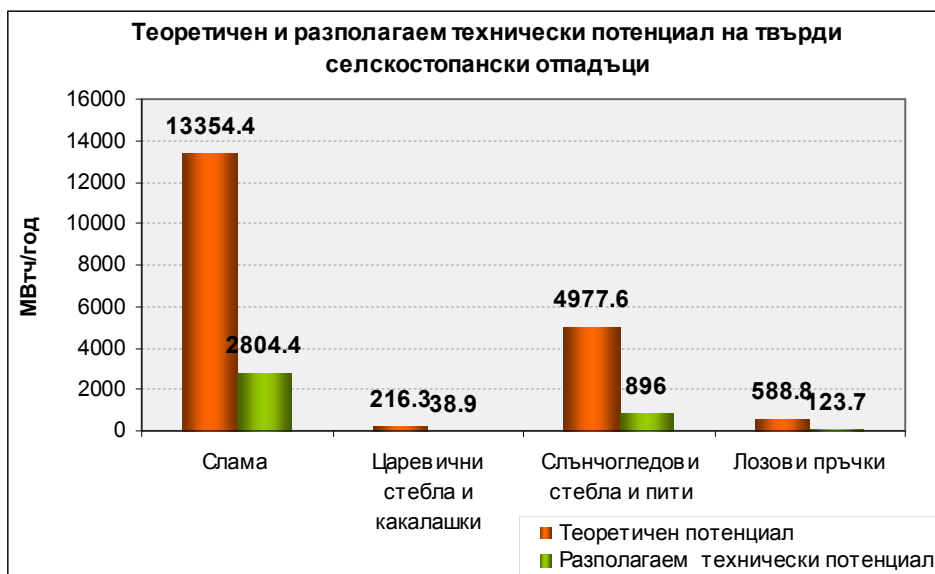
- *Резултати*

Оценките за теоретичния и техническия потенциал са дадени в Таблица 3 и Фигура 4.

Таблица 3

№	Вид	Теоретичен потенциал	Разполагаем технически потенциал	При влажност
		MВтч/год	MВтч/год	%
1	Слама	13354,4	2804,4	20
2	Царевични стебла и какалашки	216,3	38,9	50
3	Слънчогледови стебла и пити	4977,6	896,0	40
4	Лозови пръчки	588,8	123,7	35

Общо	19137,1	3863,0	
------	---------	--------	--

Фигура 4. Теоретичен и технически потенциал на твърди селскостопански отпадъци (топлинна енергия).

- Изводи

Препоръчваме инсталиране на водогреен отоплителен котел за енергийно оползотворяване на достъпния технически потенциал.

4.5.2 Дървесина

- Начални условия

В този раздел е направена оценка за добиваната **широколистна и иглолистна дървесина за промишлени нужди и населението**.

Като изходни данни е използвана официално предоставена информация.

Разполагаемия технически потенциал е определен на база 30% отпадък от годишното количество добивана дървесина и при влажност на материала 60%.

Достъпният технически потенциал е оценен за производство на топлинна енергия при допускане за оползотворяване на 85% от разполагаемия технически потенциал и $\eta_T = 0,75$.

Инсталираната мощност е изчислена при коефициент на натоварване 3600 часа (отоплителен сезон).

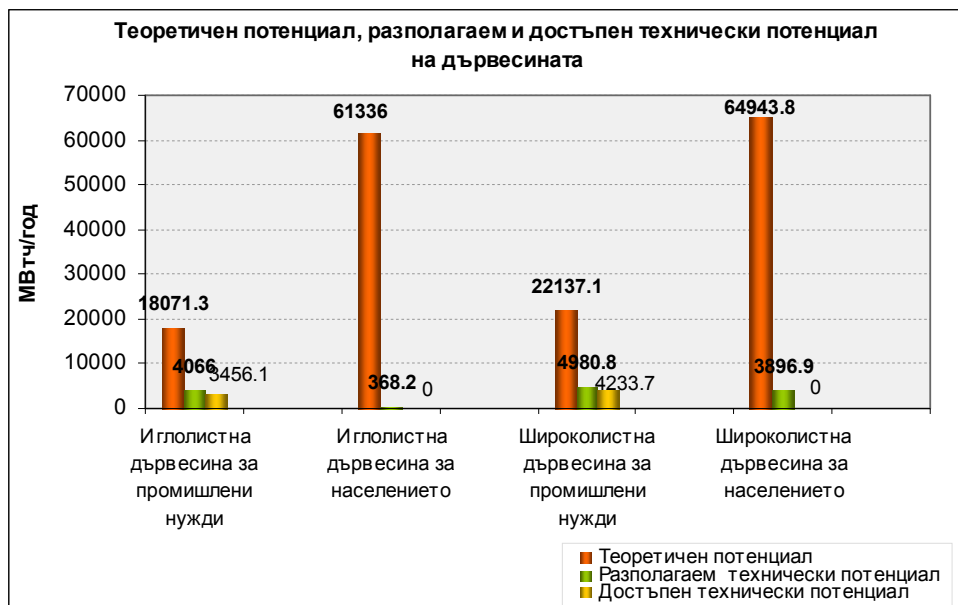
- Резултати

Оценките за теоретичния и техническия потенциал са дадени в Таблица 4 и Фигура 5.

Таблица 4

№	Вид	Теоретичен потенциал	Разполагаем технически потенциал	Достъпен технически потенциал
		МВтч/год	МВтч/год	МВтч/год
1	Иглолистна дървесина за промишлени нужди	18071,3	4066,0	3456,1
2	Иглолистна дървесина за населението	613,6	368,2	0

3	Широколистна дървесина за промишлени нужди	22137,1	4980,8	4233,7
4	Широколистна дървесина за населението	6494,8	3896,9	0
Общо		47316,8	13311,9	7689,8

Фигура 5. Теоретичен и технически потенциал на дървесина и дървесни отпадъци (топлинна енергия).

- *Изводи*

Инсталираната мощност (отпадък на широколистна и иглолистна дървесина за промишлени нужди) е оценена на приблизително 2 МВт при коефициент на натоварване 3600 часа. Препоръчваме да се използва за инсталиране на водогреен отоплителен котел.

4.6 Слънчева енергия

4.6.1 Слънчеви инсталации за топла вода

- *Начални условия*

В този раздел е направена оценка на **теоретичния** и **техническия** потенциал на „активната“ слънчева енергия – слънчеви инсталации за топла вода.

Тъй като техническият потенциал е много голям, в разработката е представена прогнозна оценка на **пазарния** потенциал. Оценката за средногодишното топло производство е направена за плоски слънчеви колектори със селективно покритие и средногодишен КПД, $\eta_T = 0,35$.

Като изходни данни е използвана информация за слънцегреене от PVGIS. Данните са за района на община Мъглиж.

- *Резултати*

Теоретичен потенциал – 512880900 МВтч/год.

Технически потенциал (прогноза за периода 2010 – 2012 г.) – 74 МВтч/год.

- *Изводи*

Децентрализираното производство на топлинна енергия (каквото е случая) от ВЕИ “И Ес Ди – България” ООД, www.esdb.bg

към момента не се стимулира от държавата.

Поради тази причина въвеждането на тази технология изисква предварително технико-икономическа оценка за всеки един обект поотделно.

Оценката за техническия потенциал е направена на база прогноза за развитието му в частния сектор (домакинства, промишленост, селско стопанство и др.).

Техническият потенциал може да получи значително по-големи стойности при хипотезата, че изграждането на слънчеви инсталации към обекти общинска собственост се финансира по мярка 312 (100 % гранд).

4.6.2 Слънчеви пасивни отоплителни системи

- *Начални условия*

В този раздел е направена оценка на **теоретичния** и **техническият** потенциал на пасивните слънчеви отоплителни системи – директна схема. Оценено е попадащото количество слънчева енергия през южните отвори на сградите.

Като изходни данни е използвана информацията за слънцегреене от PVGIS. Данните са за района на община Мъглиж.

За изчисленията е прието, че общата площ на южните фасади (първо приближение) е 75708 кв.м., а общата остъклена площ е 26497 кв.м.

- *Резултати*

Теоретичен потенциал – 32800 МВтч/год. За периода м.Ноември – м. Април.

Технически потенциал – 8850 МВтч/год. За периода м.Ноември – м. Април включващо базовата година и периода до 2012г.

- *Изводи*

Резултатите от тази оценка могат да послужат при изготвяне на енергийните баланси на сгради.

4.6.3 Слънчеви фотоволтаични инсталации

- *Начални условия*

В този раздел е направена оценка на **теоретичния** и **техническият** потенциал за фотоволтаични инсталации на базата на разполагаеми площи посочени от съответните общини.

Като изходни данни за слънцегреене е използвана информацията от PVGIS. Данните са за района на община Мъглиж.

Община гр. Мъглиж не е дала данни за площи. Поради това заложените в изчислителния модел площи са прогнозни. Оценката е направена за монокристални PV модули.

- *Резултати*

Теоретичен потенциал – 168245500 МВтч/год.

Технически потенциал – 0 МВтч/год., включващо базовата година и периода до 2012г.

Технологичен потенциал:

За стационарни PV системи: 1,250 МВтч/год/1кВтр

За следящи системи: 1,490 МВтч/год/1кВтр

- *Изводи*

Оценката за техническия потенциал е направена на база прогноза за развитието му в частния сектор (домакинства, промишленост, селско стопанство и др.).

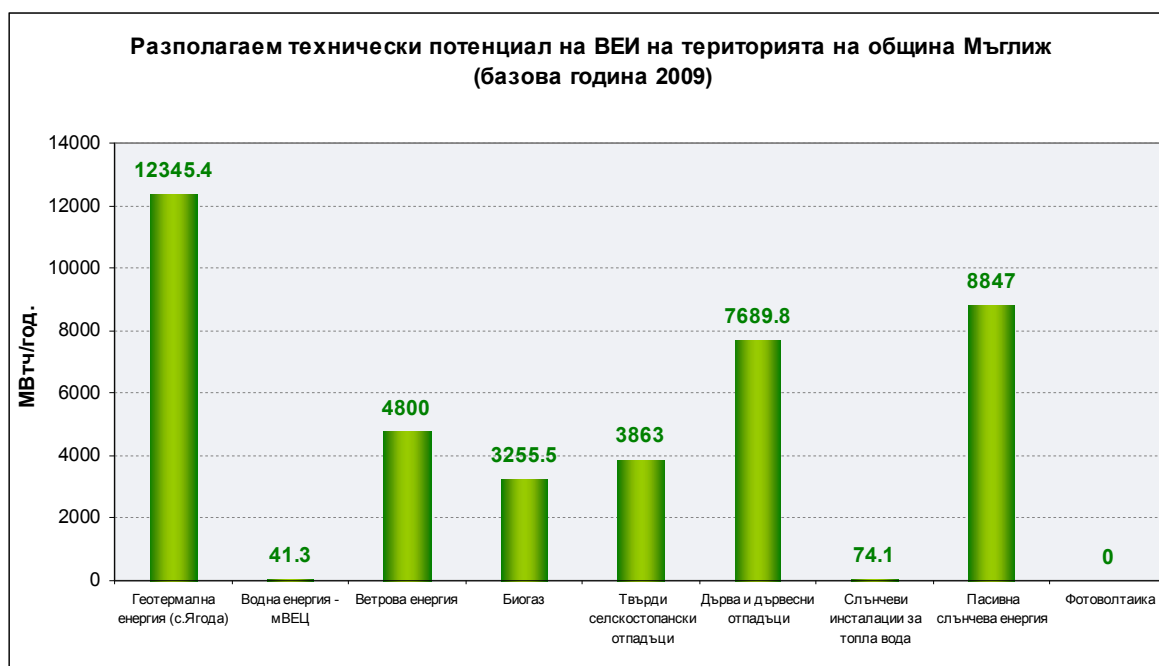
За да се направи една достоверна оценка от гледна точка на прогноза на инсталирани мощности е необходимо да се получат реални данни за разполагаеми площи. Особено внимание трябва да се обърне при проучването на плоски покриви с големи площи.

5. Изводи

- Община Мъглиж разполага с ограничени ВЕИ ресурси.
- Препоръчваме оползотворяване на техническия потенциал на твърди селскостопански отпадъци, дървесина за производствени нужди и слънчеви инсталации за подготовка на топла вода.
- На *Таблица 5* и *Фигура 6* са дадени обобщените данни за техническия потенциал на ВЕИ ресурса.

Таблица 5

№	Вид на ресурса	Технически потенциал
		МВтч/год
1	Геотермална енергия (с.Ягода)	12345,4
2	Водна енергия - мВЕЦ	41,3
3	Ветрова енергия**	4800,0
4	Биогаз	3255,5
5	Твърди селскостопански отпадъци	3863
6	Дърва и дървесни отпадъци	7689,8
7	Слънчеви инсталации за топла вода	74,1
8	Пасивна слънчева енергия	8847
9	Фотоволтаика**	1,11 МВтч*год/1кВт _p
Общо		23934,7

Фигура 6. Технически потенциал на ВЕИ.